

BAJAI HIRLAP

Politikai lap.

Megjelenik minden csütörtökön és vasárnap reggel.

Előfizetések és hirdetések Kollár A. könyvkereskedésében
vételek fel.

Felolós szerkesztő

NEMES JÓZSEF dr.

Előfizetési árak:

Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre 2 k. 50 f.
Egyes szám ára 10 fillér.

Hirdetéseik jutányosan számíttatnak.

Diplomáciai jegyzékek.

A nép nevében, de nem a népek szívéből beszélnek a jegyzékek, amikben most a háború és béke nagy kérdésében vitatkoznak. Diplomáciai remek-készülnek a zöld asztalnál, viaskodnak a szavak fegyvereivel az áll. férfiak, míg kint a határoknál a célgyverek, ágyúk, aknavetők, bombák hantik a halált és gyászt.

Uralkodónk a béke szavával jött és gyönyörű harmóniában simul össze akarata népeivel, melyek a negyedik éves háború minden változásában készeknek mutatkoztak a vérontás beszüntetésére. Békekészségünk megnyilvánul minden nap, nálunk a gyakorlat belevitte a népek akarátát a diplomácia irányító hatalmába.

Nem mi okoztuk a háborút és sajnos, nem teremthetjük meg magunk a békét. Az ugynevezett békejegyzékek minden szava csöpög a készségtől a megértésre, minden sora maga a megelégedett békeakarát, de minden szó és minden sor mögött van egy de... egy azonban... amely felszedi a keskeny pallót, melyen ut nyílnék a közeledésre. A diplomácia és a népek hangulata közt még ür tátong, melyet az őszinteségnek kellene betölteni. Brutális nyúltságú kérdések merednek a vérző világ szemé elé: annexió, hódítás, kárterítés, jóvátétel, Belgium, Lengyelország, tengerek szabadsága, Balkán és még Isten tudja hány probléma, amiól az függ, hogy a délibábos alföldről elszakadt magyar fiú mikor szállhat le a kopár Karst-kövek égig nyúló jeges szikláiról, mikor térhet meg negyedéves bolyongásából, a fogságban sínylődők álma mikor válhat valósággá az otthonról, asszonyról, családi melegségről, az abbagyott élet minden drága gyönyörűségéről.

A sok brutálisan nyílt kérdésre nem mernek még hasonló brutális nyúltsággal felelni. Az egyenes igen gyöngeséget, a nem határozott embertelenséget jelenthet. És a diplomácia a szavak és frázisok kanyargós utjain jár, a hiszékenyeknek balga reményeket, a hittele-

neknek még nagyobb reménytelenséget ad. Ké tudja, hol van még az egyenes út, melyen a népek az emberi érzésekkel újra találkozhatnak?

Avagy közel állunk-e a békéhez vezető úthoz és megnyílik-e a béke kapuja Európa népei előtt a negyedik téli háború küszöbén?

Közélelmezésünk.

- Uzsoráskodás a tenyerivel és a burgonyával. -

Az idei kukoricatermés dolgában hiába jelent meg kormányintézkedés, azért mégis országszerte megindult a kukoricával való üzérkedés, meglehetősen nagy uzsoráskodással. A nyers esőves tengeri métermázsáért 100—120 kor.-t követelnek a termelők. Ez az ár a mozsolt kukorica árát 200 koronára is felemeli, mert körülbelül 50 százalék veszteség áll elő a beszáradás és a csutka súlya révén.

A hihetetlen merészséggel felvert árakat egyrészt az ügynökök, másrészt a kishizlálók fizetik. Az ügynökök azért, hogy mennél nagyobb mennyiségre tehessenek szert és a duguzsoráskodást a jó későn bekövetkezett rendelkezés után nyugodtan folytathassák. A kishizlálót pedig ez a szemérmetlen magas ár egyenesen agyonüti. Megfosztja annak a lehetőségétől, hogy a nagy kinnal felnevelt vagy drága pénzen vett egy-két jószágot, vagy baromfit, ludat, kacsat zsirra hizlaljanak. Kétszáz koronás kukoricával a szegény ember nem tud nevelni, sőt a mai inséges időben a háztartásában szükségelt legkisebb mennyiséget sem képes eltartani.

Hasonlóképen dolgoznak a burgonyával is. A kormányrendelet 20, illetve 22 koronára maximálta a burgonyát, a forgalmi ár pedig 1 korona 20 fillér. Ezeknél az áraknál olcsóbban lehetetlen burgonyához jutni. Mutogathat az ember százféle vásárlási engedélyt, bármilyen igazolványt, járkalhat bíróhoz, jegyzőhöz, a krumplit elássák, de maximális árért nem adják el.

Ennél a két cikknél megnyilvánuló óriási kereslet és a termelők részéről tapasztalható kizsákmányolási vágy kiegészítik egymást. A megszorult vevő megad minden árat, lemond a bosszuállásnak még a lehetőségéről is, nyög és panaszkodik, vagy potom árért eldobálja a kis jószágot és kétségbeesett lélekkel várja a telet, a zsirtalan és hustalan napokat a koplalással megtelített nyomort.

A bajai piacon is például az elmúlt heti-

piacra egy kocsin néhány zsák burgonya volt látható. Az emberek megrohanták, csaknem verekedtek rajta, mert a gazda 1 korona 10 fillért vett el különként a földalatti gumókért. Egy korona 10 fillér! Ha számítjuk, látjuk azt, hogy egy mm. 110 koronába került, a 20—25 koronás maximális árral szemben. Hát nem nevetni való mindenféle kormányintézkedés, mikor azt nincs kinek végrehajtani. Két rendőrlégénnyel az ellenőrzést gyakorolni lehetetlen, a közönség pedig már szinte örül, ha egymás kezéből kiragadva burgonyához, vagy suba alatt pár liter tengerihez jut uzsora áron. Aki tehát megveszi, megérdemli, hogy megnyuzzák. Igaz, hogy a gyomor nem ismeri a paragrafusokat.

Amíg egyik oldalról az uzsora, addig a másik oldalról a hiány fojtogat. A közlelmezési minisztérium például értesítette a vármegyéket, hogy a részükre kiutalt jövő havi cukormennyiséget negyven százalékkal redukálta. Oka a régi: munkáshiány stb.

Hogy milyen súlyosan érinti ez különösen a városi lakosságot, melynek a nagy tejhiány (már megint hiány) miatt legnagyobb részét teával kell táplálkoznia, azt a közel jövő fogja könyörtelenül igazolni.

Egyről-másról.

Választójog.

Nincs ma aktuálisabb kérdés, mint a választójog. Nem éppen azért, mintha a háború által felhozott sok fontos kérdés közt a legfontosabb lenne, hanem mert divatos. Éppen úgy, mint a ruhák, épületek és képekben vannak fel- és letűnő divatok, úgy a politikában is vannak ilyen jelszavak; mint a választójog, vagy demokratizmus. És aztán, ha megindul a felbuzdulás, akkor nem tudja senki sem megakadályozni. Vázsonyi azt üzenté a nőknek, hogy minden polgárit végzett lánynak ad választójogot, ami által kb. nyocszázezer új szavazója lesz az országnak. Istenem milyen jó lesz nekünk. Szavazni fognak a kis lányok. És milyen igazságosak lesznek a választások! Mert a kis lányok nem szavaznak másra, mint szép fiúra, aki nekik sokat udvarol, sok cukrot ad és akinek szép angol bajusza van. De milyen dolguk lesz a lányoknak is; sokkal többet fognak velük foglalkozni és komolyabban veszik őket a jelöltek és kortesek és még egy biztos dolgot jósolhatok, hogy megszapornodnak (nem a házasságok, mint Önök gondolnak), hanem a házasság szédelgők!

(ki.)

HIREK.

— **Megalakult a helyi szénelosztó bizottság.** A helyi szénelosztó bizottság működéséhez szükséges elsősorban pontos megállapítása annak, hogy kinek mily mennyiségű fűtőanyagra van szüksége, továbbá mily mennyiségű fa- vagy szénkészlete van. Ehhez képest a miniszterium által kiadott összeíró iv alapján a háztartások szén-, koks-, brikett- és fakészleteiről minden lakó egy összeíró-ívet tartozik majd kiállítani.

— **Zrinyi hajó áldozatainak** hátramaradt eltartásra szoruló kiskoru árvái tartási ügyében a tárgyalások a Dunagőzhajózási Társaság kiküldöttjével befejezést nyertek és a kiskoruk érdekei a törvényes joggyakorlat tekintetbevételével a kiskoruk teljes kártalanítást nyernek keresetképtelenségük tartamára. A kártalanítási összeg kiutalását a D. G. T. részben már eddig is és a hátralévőknek pedig legközelebb megkezdik.

— **Drágább lesz az utazás.** November 1-től a vasuti utazást az I. osztályban 100, a II. osztályban 75, a III. osztályban 50 százalékkal emelik fel, amelyhez még 10 percent hadiadó is járul. Így aztán a vasut igazán csak „szükséges rossz” lesz ezután.

— **Palló Imre** operacénekes, akit a képkiállítás rendezőse bajai szereplésre nyert meg, a napokban nagy sikerrel lépett fel a „Parasztbeesület” operában. Az összes pesti lapok a legnagyobb elismeréssel szólnak szerepléséről. Pompás színpadi megjelenését, kifejező játékát, zenei biztosságát és tiszta énekét dicsérik, amely tulajdonságaival egy csapásra meghódította a pesti publikumot. Örömmel olvastuk a jó kritikát Pallóról és reméljük, hogy a 14. hangversenyen a bajai közönséget is meg fogja hódítani. Fellépése elé nagy érdeklődéssel néz a város intelligens közönsége. (kun)

— **A katonai felmentettek figyelmeibe.** A honvédelmi miniszter táviratot intézett dr. Vojnics Ferenc polgármesterhez, melyben közli, hogy a hadügyminiszterrel egyetértőleg az összes mező és erdőgazdasági érdekből a szeptember 30-ig engedélyezett illetve korlátozott felmentéseket 1917. évi október 31-ig, továbbá az október 31-ig engedélyezetteket november 30-ig ezennel hivatalból meghosszabbítja. Október 31-én illetve november 30-án túl a fentebb jelzett kategóriába tartozóknak, további felmentés nem engedélyezhető és így bevárásai engedély nem adható. Erről az érdekeltek azonnal a legegyszerűbb módon értesítendő, hogy a városi katonai ügyosztályban azonnal jelentkezni tartoznak, ahol felmentésüknek hivatalból történt meghosszabbítása felmentési lapjukra rávezetendő és ennek megtörténtéről az illetékes kiegészítő parancsnokság azonnal értesítendő. A miniszter végül elrendeli, hogy hozzá a szeptember 30-án lejárt és meghosszabbított felmentésekről legkésőbb október 10-én, a később a lejárt és meghosszabbított felmentésekről pedig legkésőbb november hó elsején egy összesített névjegyzék küldendő.

— **Mibe fog kerülni egy pár cipő talpalása.** Hogy a közönséget a cipőtalpalásért jogosan kérhető áráról tájékozhatassuk, hivatalos helyről veit értesülésünk alapján közöljük, hogy a cipőközponttól az Ipartestület útján közvetlen a cipészeknek juttatott cipőtalpak ára dekagrammonként legfeljebb 14–15 fillérbe kerül és egy pár féltalphoz legfeljebb 20–22 deka talp szükséges, ha tehát a mai háborús viszonyok által indokolt legmagasabb munkabért számítjuk, egy talpalásnak a munkabére legfeljebb 8 koronába számítható, amelyben azonban már a talphoz szükséges ragasztóanyag és szeg is befigyaltatik. Így tehát egy fél talpalásnak kiállítása felnőtt részére legfeljebb 14–15 koronába kerülhet sarok javítással.

— **A Budapesten létesítendő Országos Postakórház céljára** megindított országos akció gyűjtéséből kifolyólag Baján a következő adományok folytak be: Schön Géza 150, Spitzer Testvérek gyufagyára 50, dr. Rosenberg Samu 50, Spitzer Károly és fiai 100, Pollák Illés 30, Bajai Kereskedelmi Iparbank 50, Weidinger Dezső 25, Bajavidéki Takarékpénztár 25, Schreiber D. és fiai 100, Lemberger György 100, Goldschmidt Zsigmond 30, Milkó Mátyás 50, Grünhut Miksa 30, Reiter Jakab 40, özv. Schumacher Frigyesné 100, Reich Farkas fiai 500, Szász Ottó 50, Tománovits György 50, Drescher Gyula 100, Kölösön Segélyező-Egyesület 25, Lemberger Rezső 50, Reich Zsigmond 20, Bajai Takarékpénztár 50, Hengermalom Igazgatósága 100 korona. Összesen befolyt 1875 korona.

— **Tüzelőanyag készletnek bejelentése.** A szénelosztó-bizottság elnöke: Fehér Jenő, városi mérnök, ezután is felhívja a város közönségét, hogy a következő sorrendben jelentkezzenek tüzelőanyag szükségletnek bejelentése végett: 8-án Rókusváros, 9-én Homok- és Szállásváros, 10-én Józsefváros, 11-én Szent János és Istvánmegye, 12-én Kisesávoly és Katonaváros. Az, aki az összeírás végett nem jelentkezik, elveszti minden igényét, hogy a téli szükségletének biztosítása végett a hatóság támogatását igénybe vegye. Ugyancsak a fentírt napokon köteles mindenki a tüzelőanyagát bejelenteni: szén-, koks-, brikett, illetve fakészletét.

Üzleti kiszolgálásra

intelligensebb jó modoru leányt keres

KOLLÁRA

... könyv- és papirkereskedése. ...

TANÜGY.

Iskoláink értesítői.

A bajai m. kir. állami elemi népiskolai tanítóképző-intézet **XLIV. értesítője az 1916/17. (47) iskolai évről.** Az értesítőt a IV. Károly király iránt érzett hódolat kifejezője nyitja meg. Az első fejezetben az új igazgató, akinek kinevezését a város közönsége osztatlan rokonszenvvel és megnyugvással fogadta, programot ad: jellemvonásaiul az egyoldalúságtól ment mély vallásosságot és az álszabadelvűségtől immunis lángoló hazafiságot jelzi, ideálja a szabadállamban szabadon élő és működő iskola. Nem morosus iskolamestereket akar a virágos iskolában látni, hanem olyanokat, akik a népet egy jobb, boldogabb, derültebb jövő felé vezetik. Erős magyar fúji érzést, mély vallásos szellemet, a néppel melegen érző, együtt örvendő és bánkodó sziveket akar nevelni.

Az intézet működését a román betörés folytán idemenekült székelykeresztúri tanítóképzővel együttesen kezdte meg, a 80 fővel jött társintézet elhelyezése és élelmezése rendkívül nehézségeket okozott, de mégis szerencsés megoldást nyert. A tanítás munkájában osztozkodott a két intézet tanári kara, a III. és IV. osztályban a tanítás közös volt. A tanári kar tagjai közül 4, a nevelők közül 2 teljesített katonai szolgálatot, nagy hátrányára volt a tanítás és nevelésnek az internátus hiánya és a világítási mizéria, a legszegényebb tanulók petőfi Szutrély Lipót képviselő és a Vörös Kereszt Kórház bőkezűségéből nyertek ingyenes étkezést. Az intézet személyzete 27 tagot számlált, ezek közt 17 szaktanár, 6 hittanár, egy slójditanító, két nevelő és egy orvos volt. A hétéosztályú intézetbe felvettek 205 tanulót, megjelent és beiratkozott 147, évközben kimaradt 5, hadbavonult 21, osztályvizsgálatot teit 121, a tanulók közül bajai 19, bács megyei 43, baranyamegyei 27, tolnamegyei 21, a többi az ország minden részéből sereglett ide. Az internátusi épület egészen, az oktatóépület földszintje kórházi célokra szolgált; a tantergyűjtemény csak a legszükségesebb eszközökkel gyarapodott, az osztálykönyvtárak szervezését 1000 korona költséggel megkezdtek. A drágaság és élelmiszerhiány miatt, ámbár a közoktatási miniszter a köztartási díjat havi 10 K-val emelte, az ételek mennyiségét alaposan redukálni kellett, hus hetenkint csak háromszor került a növendékek asztalára. Ösztöndíjakra 430 K jutott, az ifjusági segélyező-alap vagyona 9564 K (ebből csak 60 K fordítottak segélyezésre), az utazási alap 2026 K, a zászlóalap 1764 K, a Bellosics-alap 227 K, alapítványos ösztöndíj van három 5000 K. tőkével.

A „Modiano-Clubspecialité“

sodorni való szivarka papirnak ára ma 30 fillér.

1 könyvecskében 60 lap van

Minden könyvecskén rajta van a védjegy

és a gyáros aláírása *S. D. Madam*

A nevelő munkásság jó eredménnyel járt, az ifjuság fegyelmezettsége, egyéni és általános magatartása az egész éven át megfelelő volt. A nemzeti és hazafias érzés fejlesztésére szolgáltak az iskolai ünnepek, melyek kimagasló momentumát Kiss A. József tanárnak a megdicsőült királyról mondott szép és meghatározó emlékbeszéde képezte.

A „Tanítás” című rovat közli a magyar és német gyakorlatok anyagát.

A tanulás eredménye jó volt, 121 vizsgálatot tett tanuló közül a felsőbb osztályba léphet 78 (64,4%), javítóvizsgálatra utasítottak 28-at, ismétlésre 8-at. A következő fejezetek az önképzőkör, a segítő-egyesület és a katona-tanítójelöltek számára rendezett két tanfolyam működéséről szólnak. Oklevelet kapott 17 jelelt, egyházi éneklésre képesítettek 6-ot, német nyelvű iskolákra 1-et. A gyakorló iskolát Szabó Zoltán berendelt állami tanító vezette, volt 6 osztályban 86 tanulója, az év végén vizsgálatot tett 69. A jövő évre vonatkozó pályázati hirdetés rekeszti be a szépen megírt, gondosan összeállított értesítőt.

Főmunkatárs:

ROGOVICSBÉLA.

369/erdh. 9.7. sz.

Feladási hirdetés.

A kalocsai érsekség folyó évi erdővágásainak eladása, valamint a bási irtásföldek bérbeadása tárgyában versenytárgyalás f. évi október 16-18-án délelőtt 9 órakor fog megtartatni Kalocsán az érsekségi igazgatóságnál.

Egy koronás bélyeggel és 10% bányapénzzel ellátott ajánlatok nevezett nap délelőtt 9 óráig az érsek uradalmi pénztárnál benyújtandók.

Érdeklődők az eladásra kerülő vágások részletes kimutatásért és árverési feltételekért alulírott erdőhivatalhoz forduljanak.

Kalocsa, 1917. évi szeptember hó.

Érsekségi Erdőhivatal.

A Bajai Takarékpénztár

tisztelt részvényesei felkértem, hogy a kapott kicserélési elismervényeik ellenében a kicserélési részvényeiket az intézet pénztáránál átvenni szíveskedjenek. Az igazgatóság.

Torontál-ban levő birtokomat 270 kat. hold tiszta

szántóföldet

kat. holdját 2000 koronával örök áron

ELADNÁM.

Kedvező bank kölcsön van rajta. Jó gazd. épület.

Jagodios Bogumil

Kazak (Torontál megye).

CSAK RÁDIUM SÓBORSZESZT

használnak test és egészség-polására.

Nagy üveg ára K 6 60
Közép K 3 30
Kis K 1 30

Gyárja: A Dunán uli G zd. Szeszgyárok Szeged R-T Nagykanizsán.

Pezsgő dugókat

használt, nem műpárafából, sem törött, veszek bármily mennyiségben előzetes érdeklődés nélkül, utánvétellel 110 K darabonként, használt palackdugót 22— kor. kg.-ként. Új dugókra csak minta ellenében teszek legmagasabb árajánlatot.

ROBICSEK ADOLF BUDAPEST, NEFELEJTS U. 15. SZ.

Emeleti

lakás kiadó

a Bajai Takarékpénztár főtéri béké házában.

CSINOS KIVITELŰ NEVJEGYK RENDELHETŐK A KIADÓHIVATALBAN

Középiskolai és polgári iskolai magánvizsgára

osztályösszevonással, érettségire a leggyorsabban felelősség mellett készít elő a

Zsoldos tanintézet

Budapest, VIII. Dohány-u. 84. Tel. 32-40. Ismertetőt küld az igazgatóság.

„MELDER“

Talpalja cipőjét mindenki önmaga „MELDER“ sodrony-talppal Lyukas cipőn új talpat pótol! Kellemes! Ruganyos! Zajtalan!

El nem veszi! Kerekdőknek nagyforgalmi cikk! Kapható a Magyarországi Vezérképvisletnél:

WEISZENLÖW ZS. Bpest, I. Lógodi-u. 50. Telefon 136-74.

HARMONIKÁT WÄGNER

„HANGSZERKIRÁLY”-hoz. Országszerte elismert elsőrendű magyar hangszerek és beszélőgépek áruhaza BUDAPEST, JÓZSEF-KÖRÜT 15/v.

Nagy fényképes hangszer-árjegyzék ingyen és bérmentve!

ÓVÁS! Ügyeljen a Wagnier névre, mert könnyen tévedhet.

- Gyakorló harmonika, erős, csak 10 K
- Ugyanez nagyobb alakban, csak 15 ..
- Hörvéd harmonika, finom, csak 20 ..
- Csendő harmonika 3 váltóval, csak 30 ..
- Páncél harmonika, duplafűvős 35 ..
- Huszár harmonika, sarkantyukkal 40 ..

- Húzóharmonika kitűnő hangú, 3 orgonaváltó 30 K
 - Kezi harmonika, duplafűvős, orgona 35 ..
 - Orgonahangú harmonika, erős 40 ..
 - Zenekeri húzóharmonika, acél 50 ..
 - Becsi négyzögletes harmonika, finom 60 ..
- Kétosros, háromosros és kromatikus harmonikák 60 koronától 600 koronáig. Megrendelésnél előleg küldendő.

Megrendelésnél szíveskedjék lapunkra hivatkozni.

15973/1917. kig. sz.

Árverési hirdetmény.

A Mátéháza-pusztán VII-ik majorságának (Cserepes-pusztán) 1200[□]-ölével számított 817 hold szántóföldjéből az I. (első) kalkatura 185⁴⁶⁷/₁₂₀₀ hold és a III-ik számú 186¹¹³/₁₁₀₀ hold szántóföld vagyis a VI-ik majorság mellett fekvő két kalkatura haszonbérbeadása végett **folyó évi október hó 14-ik (tizennegyedik) napján vasárnap d. e. 8 órakor a helyszínén Cserepes-pusztán árverés fog tartatni.**

Zárt írásbeli és szóbeli ajánlatok egyenként 5 azaz öt holdas részletekre fogadtatnak el.

Ajánlatok tehetők az 1917/18 gazdasági évre egy évi időtartamra, továbbá hat vagy tizenkettő évi időtartamra.

Bánatpénz fejében **holdenként 5 azaz öt korona teendő** le az árverés alkalmával készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban.

A bánatpénz az évi bérösszeg egy negyed részét képező óvadék erejéig az árverés jóváhagyásától számítandó nyolc nap alatt kiegészítendő.

Az óvadék az összes szerződéses kötelezettségek után az évi bérösszeg utolsó részletébe fog betudatni.

Egyéb feltételek alulírottak betekintendők.

Baja, 1917. évi szeptember hó 29-én.

Weisz Nandor,
polgármester helyettes.

KOLLÁR A. BAJA

ALAPITTATOTT 1846

TELEFON SZÁM 187

KÖNYV-, ZENEMŰ-, PAPIR-, IRÓ- ÉS
RAJZSZERKERESKEDÉSE • ÜGYVÉDI
ÉS KÖZSÉGI NYOMTATVÁNY-RAKTÁR

AZ 1900 ÉVI HELYI IPARKIÁLLITA-
SON ARANYÉREMMELEL KITÜNTETVE •
A BAJAI HIRLAP KIADÓHIVATALA

KÖNYVNYOMDA KÖNYVKÖTÉSZEZET